

ผลและวิจารณ์

ผล

ลักษณะเศรษฐกิจ สังคมชุมชนบริเวณแนวเชื่อมต่อระบบนิเวศ

จากการศึกษาเกี่ยวกับที่ตั้งของหมู่บ้าน ปรากฏว่าไม่พบครัวเรือนที่ตั้งอยู่ในบริเวณแนวเชื่อมต่อระบบนิเวศแต่อย่างใด ส่วนในรัศมี 2.5 กิโลเมตร จากแนวเชื่อมต่อระบบนิเวศ สามารถแบ่งหมู่บ้านออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ บ้านปากทรง ในเขตจังหวัดชุมพร บ้านราชกรูดและบ้านห้วยน้ำใส ในเขตจังหวัดระนอง (ตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 รายชื่อหมู่บ้านที่ทำการศึกษา

ชื่อหมู่บ้าน	ที่ตั้ง				จำนวนครัวเรือน	จำนวนแบบสอบถามที่เก็บ (ชุด)
	หมู่ที่	ตำบล	อำเภอ	จังหวัด		
ปากทรง	6	ปากทรง	พะโต๊ะ	ชุมพร	328	41
ราชกรูด	3	ราชกรูด	เมือง	ระนอง	504	63
ห้วยน้ำใส	4	ราชกรูด	เมือง	ระนอง	104	13

ในการศึกษาลักษณะทางเศรษฐกิจ สังคม และความรู้ความเข้าใจของชุมชน เพื่อประเมินการยอมรับ และความเป็นไปได้ในการจัดทำแนวเชื่อมต่อระบบนิเวศระหว่างเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าควนแม่ยายหมอนกับอุทยานแห่งชาติน้ำตกหงาว จำนวน 117 ครัวเรือน รายละเอียดดังนี้

1.1 รายละเอียดโดยทั่วไปของครัวเรือน พบว่าชุมชนในบริเวณรัศมี 2.5 กิโลเมตร รอบแนวเชื่อมต่อ ผู้ประเมินโดยส่วนใหญ่มีสถานภาพเป็นหัวหน้าครัวเรือนร้อยละ 68.37 รองลงมาเป็นคู่สมรสร้อยละ 22.22 และมีเพียงร้อยละ 2.27 ที่เป็นบุตร เป็นเพศชายร้อยละ 76.05 มีช่วงอายุระหว่าง 41-50 ปี เป็นส่วนมาก คิดเป็นอัตราร้อยละ 62.01 เรื่องการศึกษาส่วนใหญ่แล้วจบชั้นประถมศึกษาตอนต้นร้อยละ 54.70 รองลงมาจบชั้นประถมศึกษาตอนปลายร้อยละ 19.65 มีเพียงร้อยละ 7.69 ที่จบชั้นปริญญาตรี จำนวนสมาชิกในครัวเรือนโดยส่วนใหญ่มีประมาณ 5 - 10 คนต่อครัวเรือน ร้อยละ 59.67 และผู้ประเมินโดยส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธร้อยละ 91.45 มีเพียงร้อยละ 8.54 ที่นับถือศาสนาอิสลาม และพบว่าผู้ตอบแบบประเมินโดยส่วนใหญ่เกิดในพื้นที่ร้อยละ 54.70 และย้ายเข้ามาจากที่อื่นร้อยละ 45.29 รายละเอียดตาม (ตารางที่ 2 และตารางที่ 3)

ตารางที่ 2 ข้อมูลทั่วไปของราษฎรที่อาศัยอยู่บริเวณรอบแนวเชื่อมต่อระบบนิเวศรัศมี 2.5 กิโลเมตร

ชื่อหมู่บ้าน	สถานภาพ (ร้อยละ)			ศาสนา (ร้อยละ)		ระดับการศึกษา (ร้อยละ)						
	หัวหน้าครัวเรือน	คู่สมรส	บุตร	พุทธ	อิสลาม	ไม่เรียน	ประถมต้น	ประถมปลาย	มัธยมต้น	มัธยมปลาย	ปวช./ปวส.	อนุปริญญา
ราชกรูด	52.38	31.74	15.87	98.41	1.58	3.17	50.79	11.11	25.40	-	9.52	-
ปากทรง	95.12	4.87	-	100	-	-	53.65	-	39.02	-	7.31	-
ห้วยน้ำใส	61.53	30.76	7.69	76.92	23.07	-	76.92	-	-	15.38	-	7.69
รวม	68.37	22.22	4.27	91.45	8.54	1.70	54.70	19.65	11.96	15.38	11.96	7.69

*หมายเหตุ หน่วย: ร้อยละของครัวเรือนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง (n= 100คน)

ตารางที่ 3 ประวัติการตั้งถิ่นฐานของราษฎรที่อาศัยอยู่บริเวณรอบแนวเชื่อมต่อระบบนิเวศรัศมี 2.5 กิโลเมตร

ชื่อหมู่บ้าน	การตั้งถิ่นฐาน		การย้ายถิ่นฐานในอนาคต		
	ภูมิลำเนาเดิม	ย้ายเข้าจากที่อื่น	ต้องการย้ายออก	ไม่ต้องการย้ายออก	ไม่แน่ใจ
บ้านราชกรูด	82.53	17.46	-	100	-
บ้านปากทรง	53.84	46.15	-	100	-
บ้านห้วยน้ำใส	12.19	87.80	-	100	-
รวม	54.70	45.29	-	100	-

*หมายเหตุ หน่วย: ร้อยละของครัวเรือนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง (n= 100คน)

1.2 ลักษณะพื้นฐานทางเศรษฐกิจ พบว่าอาชีพหลักของครัวเรือนกลุ่มตัวอย่าง บ้านราชกูดที่ทำการสำรวจ ร้อยละ 26.98 มีอาชีพทำการเกษตรกรรม รองลงมาคือ รับจ้างทั่วไป ร้อยละ 25.39 ทำอาชีพค้าขายร้อยละ 19.04 ทำการประมงร้อยละ 17.46 และรับราชการร้อยละ 11.11 ในส่วนอาชีพรองนั้นพบว่าส่วนใหญ่แล้วไม่มีอาชีพรองร้อยละ 44.09 รายได้เฉลี่ยอาชีพหลักของครัวเรือนตัวอย่าง ในรอบปีที่ผ่านมาจะอยู่ในช่วง 10,000–100,000 บาท ต่อปี และมีรายได้จากอาชีพเสริม 0–50,000 บาทต่อปี ในส่วนของปัญหาจากการประกอบอาชีพโดยส่วนใหญ่เกิดจาก ผลผลิตหรือรายได้ตกต่ำร้อยละ 44.44 และผลการสำรวจบ่งบอกว่า ครัวเรือนตัวอย่างส่วนใหญ่ถึงร้อยละ 50.79 มีรายได้ที่เพียงพอกับรายจ่าย มีเพียงร้อยละ 1.58 ที่มีรายได้ที่ไม่พอใช้และมีหนี้สิน สำหรับบ้านปากทรง พบว่าอาชีพหลักของครัวเรือนกลุ่มตัวอย่าง ที่ทำการสำรวจมีอาชีพทำเกษตรกรรมร้อยละ 90.24 รองลงมาทำอาชีพประมงร้อยละ 4.87 ทำอาชีพค้าขายร้อยละ 2.43 และทำอาชีพรับจ้างร้อยละ 2.43 ในส่วนของอาชีพรองนั้นพบว่าโดยส่วนใหญ่แล้วไม่มีอาชีพเสริมร้อยละ 84.63 รายได้เฉลี่ยจากอาชีพหลักของครัวเรือนตัวอย่าง ในรอบปีที่ผ่านมาจะอยู่ในช่วง 100,000–200,000 บาทต่อปี ร้อยละ 48.78 แต่ไม่มีรายได้เสริมแต่อย่างใด และจากการสำรวจพบว่าประสบปัญหาจากการประกอบอาชีพในเรื่องของผลผลิตตกต่ำรายได้น้อยร้อยละ 63.41 รองลงมา เรื่องสิทธิทำกินเนื่องจากติดเขตป่าสงวน และไม่มีเอกสารสิทธิร้อยละ 36.58 และผลการสำรวจบ่งบอกว่า ครัวเรือนตัวอย่างส่วนใหญ่ถึงร้อยละ 73.17 มีรายได้ที่ไม่พอใช้และมีหนี้สิน มีเพียงร้อยละ 2.43 ที่พอใช้และมีเงินออมในรอบปีที่ผ่านมา และในส่วนของหมู่บ้านห้วยน้ำใส นั้น ลักษณะพื้นฐานทางเศรษฐกิจพบว่า อาชีพหลักของครัวเรือนกลุ่มตัวอย่างที่ทำการสำรวจ ร้อยละ 69.23 มีอาชีพทำเกษตรกรรม รองลงมาคือทำอาชีพค้าขาย ร้อยละ 15.38 และทำอาชีพรับจ้างทั่วไป ร้อยละ 15.38 เช่นกัน ในส่วนของอาชีพรองนั้นพบว่าส่วนใหญ่ร้อยละ 93.72 ไม่มีอาชีพรองหรือไม่มีรายได้เสริม รายได้เฉลี่ยจากอาชีพหลักของครัวเรือนตัวอย่าง ในรอบปีที่ผ่านมาจะอยู่ในช่วง 10,000–100,000 บาทต่อปี และพบว่าโดยส่วนใหญ่แล้วไม่มีรายได้จากอาชีพเสริมเลยร้อยละ 93.72 ซึ่งผลจากการสำรวจพบว่าครัวเรือนกลุ่มตัวอย่างโดยส่วนใหญ่ประสบปัญหาการประกอบอาชีพในเรื่องของสิทธิทำกินโดยส่วนใหญ่ ถึงร้อยละ 100 เนื่องจากเป็นพื้นที่ติดป่าสงวนแห่งชาติ และไม่มีเอกสารสิทธิในการครอบครองพื้นที่ และผลการสำรวจพบว่าครัวเรือนตัวอย่าง ส่วนใหญ่ถึงร้อยละ 61.53 มีรายได้ที่ไม่พอใช้และมีหนี้สิน มีเพียงร้อยละ 23.07 พอใช้แต่ไม่มีเงินออม และมีเพียงร้อยละ 15.38 เท่านั้นที่ไม่พอใช้และไม่กู้ (ตารางที่ 4 และตารางที่ 5)

ตารางที่ 4 อาชีพหลักและอาชีพรองของราษฎรที่อาศัยอยู่บริเวณรอบแนวเชื่อมต่อระบบนิเวศรัศมี 2.5 กิโลเมตร

ชื่อบ้าน	อาชีพหลัก					อาชีพรอง						
	ทำสวน	ประมง	ค้าขาย	รับจ้าง	ข้าราชการ	ประมง	ค้าขาย	รับจ้าง	รับราชการ	ทำสวน	ไม่มีอาชีพรอง	อื่นๆ
ราชกรูด	26.98	17.46	19.04	25.39	11.11	-	30.51	25.40	-	-	44.09	-
ปากทรง	90.24	4.87	2.43	2.43	-	-	5.70	-	3.80	5.87	84.63	-
ห้วยน้ำใส	69.23	-	15.38	15.38	-	-	-	-	-	5.28	93.72	-
รวม	53.84	11.11	12.82	17.94	11.11	-	6.70	25.40	3.80	8.39	55.71	-

*หมายเหตุ หน่วย: ร้อยละของครัวเรือนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง (n= 100คน)

ตารางที่ 5 รายได้ทั้งหมดจากการประกอบอาชีพ และสาเหตุที่ทำให้รายได้ไม่พอกับรายจ่ายในรอบปีที่ผ่านมา

ชื่อหมู่บ้าน	รายได้ทั้งหมดในปีที่ผ่านมา					ปัญหาจากการประกอบอาชีพ				เปรียบเทียบรายได้และรายจ่ายในรอบปี			
	10,000 – 100,000	100,000 – 200,000	200,000 – 300,000	300,000- 400,000	อื่นๆ	สิทธิทำกิน	ผลผลิตรายได้ต่ำ	ภัยจากธรรมชาติ	อื่นๆ	พอใช้	พอใช้แต่ไม่มีออม	ไม่พอใช้และไม่กู้	ไม่พอใช้และมีหนี้สิน
ราชกรูด	82.53	7.93	9.25	-	-	12.69	44.44	26.98	15.87	50.79	44.44	31.74	1.58
ปากทรง	21.95	48.78	19.51	2.43	7.31	36.58	63.41	-	-	2.43	24.39	-	73.17
ห้วยน้ำใส	53.38	38.4	7.69	-	-	100	-	-	-	-	23.07	15.38	61.53
รวม	58.11	25.64	12.82	0.85	2.56	30.76	46.15	14.52	8.54	25.64	53.84	3.41	17.09

*หมายเหตุ หน่วย: ร้อยละของครัวเรือนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง (n= 100คน)

1.3 การพึ่งพิงทรัพยากรธรรมชาติ พบว่าครัวเรือนกลุ่มตัวอย่างบ้านราชกรูด จำนวนร้อยละ 79.36 ไม่มีความต้องการเข้าไปใช้ประโยชน์จากทรัพยากรในป่า และร้อยละ 20.63 ยังคงต้องการเข้าไปใช้ประโยชน์และพึ่งพิงทรัพยากรธรรมชาติจากป่า โดยมีร้อยละ 82.53 ที่ไม่มีประสบการณ์เข้าไปเก็บหาของป่าหรือการเข้าไปใช้ประโยชน์ในป่า มีเพียงร้อยละ 9.40 ที่เคยมีประสบการณ์เข้าไปใช้ประโยชน์จากทรัพยากรในป่า ส่วนประเด็นความรู้สึกรู้สึกต่อปริมาณของทรัพยากรในพื้นที่ ส่วนใหญ่รู้สึกว่าการพึ่งพิงทรัพยากรธรรมชาติลดลงและหาได้ยากขึ้น มีสูงถึงร้อยละ 74.60 รองลงมาให้ความเห็นว่าทรัพยากรมีเท่าเดิมร้อยละ 17.46 และมีเพียงร้อยละ 7.93 ที่ให้ความเห็นว่า ทรัพยากรยังมีอยู่มากแต่หาได้ยากขึ้น การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรที่หามาได้ ส่วนใหญ่จะใช้ในครัวเรือน ถึงร้อยละ 80 และเพื่อนำไปค้าขายมีเพียงร้อยละ 20 ส่วนกลุ่มตัวอย่างบ้านปากทรง จำนวนร้อยละ 14.63 ไม่มีความต้องการเข้าไปใช้ประโยชน์จากทรัพยากรในป่า และร้อยละ 85.36 ยังคงต้องเข้าไปใช้ประโยชน์และพึ่งพิงทรัพยากรธรรมชาติจากป่า โดยร้อยละ 80.48 มีประสบการณ์เข้าไปเก็บของในป่าและมีเพียงร้อยละ 19.5 ที่ไม่เคยเข้าไปเก็บหาทรัพยากรในป่า จากการสำรวจบ่งบอกว่าครัวเรือนตัวอย่างส่วนใหญ่ถึง ร้อยละ 48.78 ให้ความเห็นว่าทรัพยากรธรรมชาติในป่าลดลงและหาได้ยากขึ้น รองลงมาให้ความเห็นว่า มีมากแต่หาได้ยากขึ้น ร้อยละ 46.34 และมีเพียงร้อยละ 4.87 ที่ให้ความเห็นว่า ทรัพยากรมีเท่าเดิม และกลุ่มตัวอย่างบ้านห้วยน้ำใส จำนวนร้อยละ 61.53 ไม่มีความต้องการเข้าไปใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติในป่า และร้อยละ 38.46 ยังคงต้องการเข้าไปใช้ประโยชน์และพึ่งพิงทรัพยากรจากป่า โดยร้อยละ 76.92 ที่ไม่เคยมีประสบการณ์เข้าไปเก็บของป่าและการใช้ประโยชน์จากป่าไม้ โดยส่วนใหญ่เข้าไปเก็บหาของป่าเพื่อนำมาประกอบอาหาร มีเพียงร้อยละ 23.07 ที่ไม่เคยมีประสบการณ์การเข้าไปหาของป่า ส่วนความรู้สึกรู้สึกต่อปริมาณทรัพยากรในพื้นที่ ส่วนใหญ่ร้อยละ 76.92 ให้ความความคิดเห็นว่า ทรัพยากรมีเท่าเดิม และร้อยละ 15.38 ให้ความเห็นว่า ทรัพยากรมีมากและหาได้ยากขึ้น มีเพียงร้อยละ 7.69 ที่ให้ความคิดเห็นว่า ทรัพยากรมีลดลงแต่หาได้ยากขึ้น (ตารางที่ 6)

1.4 การรับรู้ข้อมูลข่าวสารด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ของชุมชนที่อาศัยบริเวณรอบแนวเชื่อมต่อระบบนิเวศภายในรัศมี 2.5 กิโลเมตร ซึ่งกลุ่มตัวอย่างสามารถตอบได้มากกว่า 1 ข้อ พบว่าครัวเรือนกลุ่มตัวอย่าง ได้มีการรับรู้ข้อมูลข่าวสารด้านการอนุรักษ์ ผ่านช่องทางหรือสื่อต่างๆ ดังนี้ จากโทรทัศน์ร้อยละ 52.26 จากหนังสือพิมพ์ร้อยละ 16.23 และจากเพื่อนบ้าน ร้อยละ 26.49 ในส่วนของเจ้าหน้าที่รัฐนั้น กลุ่มตัวอย่างได้รับข้อมูลข่าวสารจากเจ้าหน้าที่ป่าไม้ ร้อยละ 44.44 จากสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลร้อยละ 20.25 จากสมาชิกองค์การบริหารส่วนจังหวัดร้อยละ 18.80 จากกำนันหรือผู้ใหญ่บ้านร้อยละ 11.96 และจากแหล่งอื่นๆ ร้อยละ 4.27 (ตารางที่ 7 และ ตารางที่ 8)

1.5 ทักษะคติของชุมชนที่มีต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ พบว่ากลุ่มครัวเรือนตัวอย่างมีทัศนคติที่ดี ต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ มีความรู้ความเข้าใจว่าทรัพยากรป่าไม้ มีประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตและเป็นแหล่งของต้นน้ำลำธาร เพื่อหล่อเลี้ยงชีวิตให้ทั้งมนุษย์และสัตว์ป่าสามารถอยู่ด้วยกันได้เป็นอย่างดี และยังรับรู้บทลงโทษจากการบุกรุกทำลายป่า ยังมีการตอบไม่แน่ใจในข้อคำถามเกี่ยวกับข้อกฎหมายหรือบทลงโทษทางชาติหรือกฎหมายป่าไม้ อีกทั้งยังให้ความคิดเห็นว่า การอนุรักษ์ป่าไม้เป็นเรื่องที่สำคัญแต่ยังคงยากที่ชาวบ้านจะเข้ามามีส่วนร่วมได้ เนื่องจากเห็นว่าการทำมาหากินเลี้ยงปากท้องสำคัญกว่า (ตารางที่ 9)

ตารางที่ 6 การพึงพิงทรัพยากรธรรมชาติ ประสพการณ์การเก็บของป่าและความรู้สึกต่อปริมาณทรัพยากรธรรมชาติรอบพื้นที่อาศัย

ชื่อหมู่บ้าน	ความต้องการพึงพิงทรัพยากร			ประสพการณ์การเก็บของป่า			ความรู้สึกต่อปริมาณทรัพยากรในพื้นที่		
	ไม่ต้องการ	ต้องการ	ไม่ตอบ	ไม่เคย	เคย	ไม่ตอบ	มีมากและหาได้ยากขึ้น	มีเท่าเดิม	มีลดลงและหาได้ยากขึ้น
ราชกรูด	79.36	20.63	-	82.53	9.40	-	7.93	17.46	74.60
ปากทรง	14.63	85.36	-	19.51	80.48	-	46.34	4.87	48.78
ห้วยน้ำใส	61.53	38.46	-	76.92	23.07	-	15.38	76.92	7.69
รวม	54.70	45.29	-	59.82	40.17	-	22.22	19.65	58.11

*หมายเหตุ หน่วย: ร้อยละของครัวเรือนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง (n= 100คน)

ตารางที่ 7 การรับรู้ข้อมูลข่าวสารด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติของชุมชนที่อาศัยรอบบริเวณรอบแนวเชื่อมต่อระบบนิเวศ

ชื่อหมู่บ้าน	แหล่งข้อมูลข่าวสาร								
	เจ้าหน้าที่รัฐ					โทรทัศน์	หนังสือพิมพ์	เพื่อนบ้าน	อื่นๆ
	กำนัน/ ผู้ใหญ่บ้าน	จนท.ป่าไม้	อบต	อบจ	อื่นๆ				
ราชกรูด	9.52	39.68	4.25	23.80	7.93	36.50	11.11	52.38	-
ปากทรง	12.19	48.78	24.39	14.63	-	73.17	26.82	-	-
ห้วยน้ำใส	23.07	53.84	7.69	15.38	-	84.61	7.69	7.69	-
รวม	11.96	44.44	20.51	18.80	4.27	52.26	16.23	26.49	-

*หมายเหตุ หน่วย: ร้อยละของครัวเรือนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง (n= 100 คน) /ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

ตารางที่ 8 แหล่งข้อมูลข่าวสาร ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติที่เข้าถึงชุมชนได้ดีที่สุด

ชื่อหมู่บ้าน	แหล่งข้อมูลข่าวสาร				
	กำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน/อบต.	เจ้าหน้าที่ป่าไม้	โทรทัศน์/วิทยุ	เพื่อนบ้าน	อื่นๆ
ราชกรูด	9.52	37.42	52.38	-	-
ปากทรง	12.19	48.78	39.03	-	-
ห้วยน้ำใส	23.07	7.69	53.84	-	-
รวม	11.96	20.51	44.44	-	-

*หมายเหตุ หน่วย: ร้อยละของครัวเรือนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง (n= 100 คน) /ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

ตารางที่ 9 ทักษะคิของชุมชนที่มีต่อทรัพยากรธรรมชาติ

ประเด็นความคิดเห็น	ระดับความคิดเห็นภาพรวม(ร้อยละ)		
	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย
1.การมีป่าไม้ที่อุดมสมบูรณ์ ทำให้มีน้ำและดินที่อุดมสมบูรณ์	100	0	0
2.ทรัพยากรป่าไม้สามารถเกิดขึ้นเองตามธรรมชาติได้ ใช้อย่างไรก็ไม่หมด เพราะสามารถขึ้นมาแทนได้	12.82	19.67	67.52
3.ป่าไม้เป็นแหล่งต้นน้ำลำธารที่สำคัญและส่งผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของทุกคน	100	0	0
4.การบุกรุกทำลายป่าไม้เป็นสาเหตุอย่างหนึ่งของภัยแล้งหรือน้ำท่วมที่เกิดขึ้น	99.5	0.85	0
5.ป่าไม้และสัตว์ป่ามีประโยชน์นอกนั้นต้นจนไม่สามารถประเมินได้	89.74	10.26	0
6.ทรัพยากรป่าไม้เป็นสมบัติสาธารณะ ทุกคนย่อมมีสิทธิใช้ประโยชน์ได้อย่างเสรี	10.26	17.09	72.65
7.การดูแล รักษา และป้องกันป่าไม้ เป็นเจ้าหน้าที่ป่าไม้/ราชการอยู่แล้วท่านไม่จำเป็นต้องเข้าไปรับผิดชอบ	13.68	10.26	76.07
8.การอนุรักษ์ป่าไม้เป็นเรื่องสำคัญแต่ยังเป็นเรื่องยากที่ชาวบ้านจะเข้ามามีส่วนร่วมเนื่องจากต้องเลี้ยงปากท้อง	34.19	21.37	44.44
9.การเผยแพร่และการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการรักษาป่าไม้เป็นสิ่งจำเป็นเพราะช่วยสร้างความรู้ ความเข้าใจ	98.29	0.85	0.85
10.การตัดไม้ไม่มีผลอย่างใดต่อสัตว์ป่า เพราะสัตว์ป่าสามารถหลบหนีและเคลื่อนย้ายถิ่นอาศัยได้	13.68	14.53	71.79
11.สัตว์ในป่ายังคงมีอยู่มากและขยายพันธุ์ได้อย่างต่อเนื่อง จึงควรให้มีการล่าเพื่อนำมาเลี้ยงปากเลี้ยงท้อง	9.40	18.80	71.79
12.ท่านรับรู้และเข้าใจในกฎระเบียบอุทยานแห่งชาติ หรือกฎระเบียบป่าไม้เป็นอย่างดี โดยสามารถปฏิบัติตามได้	47.01	41.88	11.11
13.หากสิ่งใดสิ่งหนึ่งในป่า เช่น ดิน หรือต้นไม้ หรือสัตว์ป่าเป็นต้น หากถูกทำลายจะทำให้เกิดผลกระทบได้	97.44	1.71	0.85
14.คนส่วนใหญ่เข้าไปเก็บหาพืชและของป่าหากท่านจะทำบ้างก็จะไม่ก่อให้เกิดความเสียหายเพิ่มขึ้น	76.92	14.52	8.55
15.ท่านได้รับประโยชน์จากป่ามากกว่าเสียประโยชน์	96.58	2.56	0.85

ตารางที่ 10 ความคิดเห็นของชุมชนที่อาศัยอยู่บริเวณรอบแนวเชื่อมต่อระบบนิเวศ ต่อการบริหารจัดการป่าแบบมีส่วนร่วมของราษฎรในพื้นที่ป่าอนุรักษ์

ประเด็น	ระดับความคิดเห็น			
	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
1.การที่จะปกป้องป่าไว้ได้เจ้าหน้าที่ต้องปฏิบัติงานอย่างเข้มแข็งและจับกุมผู้กระทำความผิดอย่างเข้มงวดเท่านั้น	11.97	17.55	17.1	58.1
2.เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าและเขตห้ามล่าสัตว์ป่ามีเจ้าหน้าที่เพียงพอไม่ต้องอาศัยความร่วมมือกับชาวบ้านในการดูแลรักษาป่า	5.98	7.69	61.53	24.78
3.เจ้าหน้าที่ป่าไม้ควรมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับชาวบ้าน	91.45	8.54	0	0
4.เจ้าหน้าที่ป่าไม้ต้องทำหน้าที่ประชาสัมพันธ์ให้ความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์ให้ชาวบ้านได้รับรู้	87.17	12.82	0	0
5.การบริหารงานของเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าและเขตห้ามล่าสัตว์ป่าที่ไม่ให้ความสำคัญกับคนมักจะทำให้เกิดความขัดแย้ง	79.48	17.94	2.56	0
6.ชุมชนสามารถอยู่ในเขตป่าได้หากมีการจัดการที่เหมาะสม	74.35	15.38	8.54	1.70
7.การป้องกันและปราบปรามควรดำเนินไปพร้อมกับมวลชนสัมพันธ์	82.05	17.09	0.85	0
8.เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าและเขตห้ามล่าต้องเปิดให้ชาวบ้านและหน่วยงานอื่นมีส่วนร่วมด้วย	78.63	19.65	0.85	0.85
9.NGO มีส่วนช่วยเพิ่มอำนาจการต่อรองให้กับชาวบ้าน	13.67	31.62	29.05	25.64
10.การมีป่าแนวกันชนจะช่วยลดการเข้าไปใช้ประโยชน์ในเขตป่าอนุรักษ์ได้	77.77	17.09	3.41	1.70

1.6 ความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการพื้นที่ป่าอนุรักษ์โดยการมีส่วนร่วม พบว่ากลุ่มตัวอย่างร้อยละ 61.53 ไม่เห็นด้วยกับประเด็นความคิด “เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าและอุทยานแห่งชาติมีเจ้าหน้าที่เพียงพอ ไม่ต้องอาศัยความร่วมมือจากชาวบ้านในการดูแลรักษา” รองลงมา ร้อยละ 58.11 ไม่เห็นด้วยกับประเด็นความคิด “การที่ปกป้องป่าไว้ได้ เจ้าหน้าที่ต้องปฏิบัติงานอย่างเข้มแข็งและจับกุมผู้กระทำความผิดอย่างเข้มงวด” และมีเพียงร้อยละ 29.05 ไม่เห็นด้วยกับประเด็นความคิด “NGO มีส่วนช่วยเพิ่มอำนาจการต่อรองกับชาวบ้าน” ในส่วนของประเด็นอื่นๆ เช่น “เจ้าหน้าที่ควรมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับชาวบ้าน”, “เจ้าหน้าที่ป่าไม้ต้องทำหน้าที่ประชาสัมพันธ์ให้ความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์ให้ชาวบ้านได้รับรู้ด้วย” พบว่าร้อยละ 100 ของกลุ่มตัวอย่างเห็นด้วย และรองลงมา ร้อยละ 82.05 ในประเด็นความคิดเห็น “การป้องกันและปราบปรามการค้าคนไปพร้อมกับมวลชนสัมพันธ์” และร้อยละ 78.63 ในประเด็นความคิดเห็น “เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าและอุทยานแห่งชาติควรเปิดโอกาสให้ชาวบ้าน อบต และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เข้ามามีส่วนร่วมในการดูแลรักษาและจัดการป่า” และมีร้อยละ 74.35 ที่ให้ความเห็นว่า “ชุมชนสามารถอยู่ในเขตป่าได้หากมีการจัดการที่เหมาะสม” (ตามตารางที่ 10)

1.7 ความคิดเห็นและการยอมรับการจัดทำแนวเชื่อมต่อระบบนิเวศ โดยมีการอธิบายเป็นข้อความกำกับไว้ในแบบสอบถามว่า “แนวเชื่อมต่อระบบนิเวศ หมายถึงพื้นที่ขนาดเล็ก โดยมากจะมีรูปร่างเป็นแถบยาว ช่วยทำหน้าที่ตอบสนองความต้องการเคลื่อนที่ (สัตว์ป่า, พืชพรรณ) ระหว่างหย่อมป่าที่แตกต่างกันได้ โดยแนวเชื่อมต่อมักมีพืชพรรณใกล้เคียงกับถิ่นอาศัยหลักที่อยู่ใกล้เคียง อย่างไรก็ตามวัตถุประสงค์ประการหนึ่งของการศึกษานี้ขึ้น เพื่อใช้เป็นกรณีศึกษาว่าการสร้างถนนตัดผ่านพื้นที่ป่าอนุรักษ์ หรือแม้แต่การขยายถนนในอนาคตก็ตาม ควรมีการศึกษาผลกระทบต่อสัตว์ป่าอย่างจริงจัง ก่อนที่จะมีการอนุมัติโครงการ และควรมีการออกแบบโครงสร้างของถนน ให้สัมพันธ์กับลักษณะภูมิประเทศเพื่อเอื้อต่อการข้ามไปมาของสัตว์ป่าอันจะเป็นการช่วยรักษาความหลากหลายพันธุกรรมของสัตว์ป่าต่อไปท่านเห็นด้วยหรือไม่”

พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 59.38 ไม่เห็นด้วยในการจัดสร้างแนวเชื่อมต่อระบบนิเวศและควรที่ต้องผ่านการยอมรับจากชุมชน ส่วนร้อยละ 40.62 เห็นด้วยกับการจัดทำแนวเชื่อมต่อระบบนิเวศ (ตารางที่ 11)

ตารางที่ 11 ความคิดเห็นและการยอมรับของชุมชนในการทำแนวเชื่อมต่อระบบนิเวศ

ชื่อหมู่บ้าน	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย
บ้านราชกรูด	92.06	7.94
บ้านปากทรง	30.52	69.48
บ้านห้วยน้ำใส	25.17	74.83
รวม	40.62	59.38

การประเมินมูลค่าความเสียหาย จากการทำลายพืชผลทางการเกษตรของสัตว์ป่า

จากการสอบถามข้อมูลที่ผ่านมาในอดีตจนถึงปัจจุบัน เพื่อประเมินมูลค่าความเสียหาย จากกรณีสัตว์ป่าเข้ามาทำลายพืชผลทางการเกษตร พบว่าไม่มีรายงานความเสียหายจากการทำลายพืชผลทางการเกษตร บ้านเรือน สิ่งของเครื่องใช้ ที่เกิดจากการกระทำของสัตว์ป่าใน บริเวณพื้นที่แนวเชื่อมต่อระบบนิเวศบริเวณนี้มาก่อน สัมพันธ์กับข้อมูลการสำรวจร่องรอยสัตว์ป่าในบริเวณแนวเชื่อมต่อระบบนิเวศระหว่างอุทยานแห่งชาติน้ำตกหงาวและเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าควนแม่ยายหม่อน ที่ไม่พบร่องรอยสัตว์ป่าขนาดใหญ่ในบริเวณใกล้เคียงพื้นที่เกษตรกรรมแต่อย่างใด จึงไม่มีความขัดแย้งระหว่างคนกับสัตว์ป่าในพื้นที่

วิจารณ์

จากผลการศึกษาครั้งนี้ ทำให้ทราบถึง ลักษณะเศรษฐกิจ สังคม ของชุมชนในพื้นที่ ว่าเป็นชุมชนที่มีการพึ่งพิงทรัพยากรธรรมชาติมาก อีกทั้งยังมีประสบการณ์เกี่ยวข้องกับการเข้าไปหาหรือใช้ประโยชน์จากป่าอนุรักษ์ เป็นส่วนใหญ่ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเศรษฐกิจไม่ค่อยดี ประชาชนมีรายได้น้อย เนื่องจากเศรษฐกิจตกต่ำ ราคาพืชผลทางการเกษตรไม่ดีเท่าที่ควร และการให้ความรู้ความเข้าใจกับชุมชนมีน้อย เพราะประชาชนโดยส่วนใหญ่แล้ว รับรู้ข้อมูลข่าวสาร มาจากโทรทัศน์ ซึ่งหากมีการประชาสัมพันธ์ด้านการดูแลป่าและการอนุรักษ์ป่า ก็จะสามารถดึงชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมได้ รวมถึงทำให้ป่าคงอยู่ต่อไปได้ เพราะจากศึกษาจะเห็นได้ว่าแม้พื้นฐานการศึกษาของคนในชุมชนจะไม่สูงนัก แต่มีความตระหนักและรับรู้ถึงความสำคัญของทรัพยากรป่าไม้ หากแต่เศรษฐกิจของชุมชนนี้ไม่ดีมากนัก ดูได้จากรายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือน ที่ไม่มีเงินออมและมีหนี้สิน จึงทำให้ราษฎร ในชุมชนต้องเน้นเรื่องการทำงานเลี้ยงปากท้อง และไม่มีเวลาในการเข้ามามีส่วนร่วมในการดูแลรักษาป่า รวมถึงการไม่ยอมรับหรือไม่เห็นด้วยในการจัดทำแนวเชื่อมต่อระบบนิเวศระหว่างอุทยานแห่งชาติน้ำตกหงาวและเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าควนแม่ยายหม่อน เป็นเพราะราษฎรไม่มีความรู้ความเข้าใจเรื่องแนวเชื่อมต่อระบบนิเวศ โดยรวมแล้วไม่ได้เห็นถึงความสำคัญ และความจำเป็นในการจัดทำแนวเชื่อมต่อระบบนิเวศ อีกทั้งเห็นว่าการจัดทำแนวเชื่อมต่อระบบนิเวศนี้ จะไม่ทำให้เกิดประโยชน์ใด ๆ กับชุมชน และไม่เข้าใจถึงความหลากหลายทางธรรมชาติของสัตว์ป่าแต่อย่างใดเลย ประกอบกับพื้นที่นี้ ไม่มีความขัดแย้งระหว่างคนกับสัตว์ป่าการจัดทำแนวเชื่อมต่อระบบนิเวศ จึงไม่ตอบสนองความต้องการของประชาชนในพื้นที่ เพราะยังขาดความรู้และความเข้าใจในระบบนิเวศและความหลากหลายทางพันธุกรรมของสัตว์ป่า และพืชพรรณ

สรุปและข้อเสนอแนะ

สรุป

จากการศึกษาลักษณะเศรษฐกิจ สังคม และประเพณีการยอมรับของชุมชนในการจัดทำแนวเชื่อมต่อระบบนิเวศระหว่างอุทยานแห่งชาติน้ำตกหงาว และเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าควนแม่ยายหม่อน

บ้านราชกรูด เป็นชุมชนที่นับถือศาสนาพุทธ และมีบางส่วน ที่นับถือศาสนาอิสลาม ประชาชนส่วนใหญ่ ที่ตอบแบบสอบถามจะเป็นหัวหน้าครัวเรือน ได้รับการศึกษาเพียงภาคบังคับ คือ ชั้นประถมศึกษาตอนต้น มีอาชีพทำสวนเป็นอาชีพหลัก รับจ้าง ค้าขาย และทำการประมง โดยส่วนใหญ่ไม่ค่อยมีอาชีพเสริม รายได้ของครัวเรือนเฉลี่ยไม่เกิน 100,000 บาท/ปี ประชากรส่วนใหญ่เป็นคนในพื้นที่ และรับรู้ข้อมูลข่าวสารด้านการอนุรักษ์จากเจ้าหน้าที่ป่าไม้ มีความรู้ความเข้าใจ เรื่องความสำคัญของป่าและประโยชน์ของป่าเป็นอย่างดี เห็นด้วยหากจะจัดตั้งพื้นที่ป่าสมบูรณ์เป็นป่าอนุรักษ์ แต่ยังขาดความสนใจในการเข้าร่วมในการบริหารจัดการป่าแบบมีส่วนร่วม เพราะยังคิดเพียงการทำมาหากินเลี้ยงครอบครัวเพียงอย่างเดียว มีความเข้าใจเรื่องแนวเชื่อมต่อระบบนิเวศ และยอมรับการจัดทำแนวเชื่อมต่อระบบนิเวศในพื้นที่

บ้านปากทรง เป็นชุมชนที่ นับถือศาสนาพุทธ ประชาชนโดยส่วนใหญ่ที่ตอบแบบสอบถามจะเป็นหัวหน้าครัวเรือน มีลักษณะเศรษฐกิจเหมือนกับบ้านราชกรูด หากแต่มีรายได้เฉลี่ยครัวเรือนสูงกว่า รายได้ครัวเรือนมากกว่า 100,000 บาท/ปี ในส่วนของการรับรู้ข้อมูลข่าวสารด้านการอนุรักษ์ป่า ส่วนใหญ่มาจากเจ้าหน้าที่ป่าไม้และจากสื่อโทรทัศน์ ชุมชนนี้ ขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องความสำคัญของป่า ประโยชน์ของป่า จึงไม่เห็นด้วยกับการประกาศจัดตั้งพื้นที่ป่าอนุรักษ์ในพื้นที่ป่าสมบูรณ์ และไม่มีความเข้าใจในการบริหารจัดการพื้นที่ป่าอนุรักษ์ จึงไม่ยอมรับในการจัดทำแนวเชื่อมต่อระบบนิเวศในพื้นที่

บ้านห้วยน้ำใส เป็นชุมชนที่นับถือศาสนาพุทธ และมีศาสนาอิสลาม เป็นบางส่วน ประชากรส่วนใหญ่ มีลักษณะเศรษฐกิจ สังคม มีรายได้ของครัวเรือนเฉลี่ย/ปี ไม่เกิน 100,000 บาท/ปี การรับรู้ข่าวสารด้านการอนุรักษ์ ส่วนใหญ่มาจากเจ้าหน้าที่ป่าไม้ แต่ยังขาดความรู้เหมือนกับหมู่บ้านปากทรง จึงไม่ยอมรับในการจัดทำแนวเชื่อมต่อระบบนิเวศในพื้นที่

ทั้ง 3 ชุมชน ที่ทำการศึกษาไม่ได้รับความเดือนร้อน การรบกวน หรือผลกระทบจากสัตว์ป่าในพื้นที่ ดังนั้นจึงไม่มีความขัดแย้งระหว่างคนกับสัตว์ป่าเกิดขึ้นในพื้นที่นี้ จึงไม่เห็นความสำคัญหรือการยอมรับที่จะให้มีการสร้างแนวเชื่อมต่อระบบนิเวศ

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาลักษณะทางเศรษฐกิจ สังคม และประเพณีการยอมรับของชุมชน ต่อการจัดทำแนวเชื่อมต่อระบบนิเวศ ระหว่างอุทยานแห่งชาติน้ำตกหงาวและเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าควนแม่ยายหม่อนในครั้งนี้ ทำให้ทราบถึงความคิดเห็นของคนในชุมชน ที่อยู่ใกล้พื้นที่ป่า และสามารถนำไปใช้ในการปฏิบัติงานด้านการประชาสัมพันธ์ ให้ความรู้ข้อมูลต่างๆ ควบคู่ไปกับการป้องกันรักษาป่า

1. เพื่อให้ชุมชนเข้าใจความสำคัญ ความจำเป็นต่อการจัดตั้งป่าอนุรักษ์ เข้าใจการทำงานของเจ้าหน้าที่ โดยเจ้าหน้าที่ป่าไม้ควรเข้าถึงชุมชนให้มากกว่านี้ เพื่อนำไปสู่การทำงานร่วมกัน แบบบูรณาการและการมีส่วนร่วม

2. การประเพณีการยอมรับของชุมชนก่อนการดำเนินการจัดทำแนวเชื่อมต่อระบบนิเวศ เป็นสิ่งจำเป็นต้องทำเพื่อลดปัญหาการขัดแย้ง แต่อย่างไรก็ตามการให้ความรู้และทำความเข้าใจ เรื่องแนวเชื่อมต่อระบบนิเวศของชุมชนนั้นๆ จะมีส่วนช่วยเพิ่มแนวโน้มการยอมรับของชุมชนได้

3. การจัดทำแนวเชื่อมต่อระบบนิเวศ ควรจัดทำในพื้นที่ ที่มีความคุ้มทุนสูง เมื่อจัดทำแล้ว ควรลดปัญหาความขัดแย้งระหว่างคนกับสัตว์ป่าได้จริง ลดปัญหาด้านถิ่นอยู่อาศัยของสัตว์ป่าได้จริง

4. การสร้างถนนตัดผ่านพื้นที่ป่าอนุรักษ์ในอนาคต ควรมีการออกแบบถนนให้มีลักษณะ สัมพันธ์กับภูมิประเทศ เพื่อการเอื้อไปมาของสัตว์ป่า อันจะเป็นการช่วยรักษาความหลากหลายทางพันธุกรรมของสัตว์ป่าต่อไปได้

เอกสารอ้างอิง

คณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. 2555. รายงานฉบับสมบูรณ์ โครงการศึกษาความเหมาะสมในการจัดทำแนวเชื่อมต่อทางนิเวศวิทยาของผืนป่าในกลุ่มป่าที่สำคัญของประเทศไทย. แผนการจัดการแนวเชื่อมต่อผืนป่าในกลุ่มป่าที่สำคัญของประเทศไทย เล่มที่ 2 : แผนการจัดการระดับประเทศ พ.ศ. 2556-2565. หน้า 5-5.

ประทีป ด้วงแค. 2556. แนวเชื่อมต่อคืออะไร (ออนไลน์). แหล่งที่มา :

http://www.lookforest.com/00_newlook/module/person/Frame_1.php?choice=39
3 สิงหาคม 2562.

ศูนย์นวัตกรรมอุทยานแห่งชาติและพื้นที่คุ้มครอง จังหวัดสุราษฎร์ธานี. 2555. โครงการศึกษาและสำรวจความหลากหลายชนิดของสัตว์ป่าบริเวณทางเชื่อมต่อป่าเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าคลองนาคา และเขตห้ามล่าสัตว์ป่าคลองม่วงกลวง. รายงานวิจัยอุทยานแห่งชาติ ปีที่ 9 ฉบับที่ 45. กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช. 107 หน้า.

ศูนย์นวัตกรรมอุทยานแห่งชาติและพื้นที่คุ้มครอง จังหวัดสุราษฎร์ธานี. 2557. โครงการศึกษาและสำรวจความหลากหลายทางชีวภาพของป่าไม้และสัตว์ป่าบริเวณแนวเชื่อมต่อระบบนิเวศ ระหว่างเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าทุ่งระยะ-นาสัก และอุทยานแห่งชาติน้ำตกหงาว. รายงานวิจัยอุทยาน ปีที่ 11 ฉบับที่ 33. กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช. 80 หน้า.

ศูนย์วิจัยและพัฒนาอุทยานแห่งชาติ จังหวัดสุราษฎร์ธานี. 2559. โครงการศึกษาและสำรวจความหลากหลายทางชีวภาพของป่าไม้และสัตว์ป่าบริเวณแนวเชื่อมต่อระบบนิเวศ ระหว่างเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าควนแม่ยายหม่อน และอุทยานแห่งชาติน้ำตกหงาว. รายงานวิจัยอุทยาน ปีที่ 13 ฉบับที่ 28. กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช. 85 หน้า.

ศูนย์ปฏิบัติการภูมิสารสนเทศ(สุราษฎร์ธานี). 2554. ข้อมูลพื้นฐานในเขตพื้นที่อนุรักษ์. สำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ 4 (สุราษฎร์ธานี). 254 หน้า.

องค์การบริหารส่วนตำบลราชกรูด จังหวัดระนอง. 2563. สภาพและข้อมูลพื้นฐาน(ออนไลน์). แหล่งที่มา : <https://www.ratchakrudcity.go.th/general1.php> 3 สิงหาคม 2562.

ภาคผนวก

แบบสอบถาม
การสำรวจลักษณะเศรษฐกิจ สังคม และการประเมินการยอมรับของชุมชน
ในการจัดทำแนวเชื่อมต่อบริเวณระหว่างเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าควนแม่ยายหม่อนและ
อุทยานแห่งชาติน้ำตกหงาว

ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์.....

สถานภาพ หัวหน้าครัวเรือน คู่สมรส พ่อ/แม่
 บุตร อื่น ๆ ระบุ.....

ชื่อผู้เก็บข้อมูล.....วันที่เก็บข้อมูล.....

เพศ ชาย หญิง
ศาสนา อิสลาม พุทธ คริสต์ อื่น ๆ ระบุ
อายุ ปี
ชาติพันธุ์ ไทย อื่น ๆ ระบุ

ระดับการศึกษา.....

จำนวนสมาชิกในครัวเรือน (รวมผู้ให้สัมภาษณ์) คน

ภูมิลำเนาเดิมของท่าน

- เกิดในตำบลนี้ ชื่อหมู่บ้าน
- ย้ายถิ่นมาจากที่อื่น (ระบุปี พ.ศ. ที่ย้ายมาตั้งหลักแหล่งในที่อยู่ปัจจุบัน สาเหตุการย้ายถิ่น และตำบล อำเภอ และจังหวัดที่อยู่เดิมก่อนการย้ายถิ่น).....
- บ้านเลขที่..... หมู่ที่..... หมู่บ้าน.....
- ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....

ลักษณะพื้นฐานทางเศรษฐกิจ

1. อาชีพ
 - 1.1 อาชีพหลัก
 - 1.2 อาชีพรอง
 - 1.3 ช่วงเวลาที่ว่างงานในรอบปี (โดยประมาณ) ระบุเดือน.....
2. รายได้ของครัวเรือนต่อปี (ประเมินจากรอบปีที่ผ่านมา)
 - 2.1 รายได้รวมจากอาชีพหลัก บาท
 - 2.2 รายได้รวมจากอาชีพอื่น ๆ บาท
 - 2.3 รายได้รวมทั้งหมดในปีที่ผ่านมา..... บาท

3. ปัญหาจากการประกอบอาชีพ

- 1).....
 2)
 3)

4. เปรียบเทียบรายได้และรายจ่ายในรอบปีที่ผ่านมา

- พอใช้และมีเงินออม พอใช้แต่ไม่มีเงินออม ไม่พอใช้และไม่กู้ยืม
 ต้องกู้ยืม จำนวนหนี้สินรวม.....บาท
 สาเหตุหลักที่ทำให้รายได้ไม่พอจ่าย คือ

การพึงพิงทรัพยากรธรรมชาติ

5. ท่านมีความต้องการพึงพิงทรัพยากรป่าไม้ (เก็บหาของป่า ตัดไม้ ล่าสัตว์) ในป่าบริเวณหมู่บ้านของท่านหรือไม่

- ไม่ต้องการ เพราะ.....
 ต้องการ เพราะ.....

6. ท่านเคยเข้าไปเก็บหาของป่า เช่น พืช ผัก สัตว์ และไม้ ใน “ป่า” บ้างหรือไม่

- ไม่เคยเข้าไปเก็บหา
 เคยเข้าไปเก็บหาครั้ง ต่อ สัปดาห์ หรือ เดือน หรือ ปี

7. การใช้ทรัพยากรป่าไม้ (พืช/ผัก สัตว์ ไม้) โปรดระบุรายละเอียดทรัพยากร

- ของป่า.....
 สัตว์ป่า.....
 ไม้ (รวมส่วนประกอบของไม้).....
 อื่น ๆ.....

8. การใช้ประโยชน์ ใช้ในครัวเรือน ใช้ในครัวเรือนและขาย ขายเพียงอย่างเดียว

ช่วงเดือนที่เข้าไปใช้ทรัพยากร.....

9. ความรู้สึกของท่านที่มีต่อการหาทรัพยากรป่าไม้จากบริเวณรอบ ๆ บ้านเรือนของท่านเพื่อมาใช้สอย

- มีมากและหาได้ง่าย มีลดลงและหาได้ยากขึ้น
 เท่าเดิม อื่น ๆ (ระบุ).....

การรับรู้ข้อมูลข่าวสารด้านการอนุรักษ์และทัศนคติของชุมชนที่มีต่อทรัพยากรธรรมชาติ

10. ท่านเคยได้รับความรู้หรือข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์ป่าไม้หรือไม่ ถ้าเคยกรุณาระบุแหล่งที่มา (ตอบได้มากกว่า 1 แหล่ง)

- เจ้าหน้าที่ของรัฐ เจ้าหน้าที่ป่าไม้ ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน
 องค์การบริหารส่วนตำบล หน่วยงานปกครอง (อำเภอ จังหวัด ฯ)
 อื่น ๆ ระบุ.....
 องค์กรพัฒนาเอกชน () อื่น ๆ ระบุ.....
 องค์กรเอกชน () อื่น ๆ ระบุ.....
 โทรทัศน์ เพื่อนบ้าน /ญาติพี่น้อง หอกระจายข่าว
 หนังสือพิมพ์ ป้ายประกาศ/ป้ายโฆษณา ใบปลิว / โบว์ชัวร์
 อื่น ๆ ระบุ..... ไม่ได้รับ

11. ท่านคิดว่าแหล่งที่ให้ข่าวสารที่สามารถเข้าถึงชุมชนได้ดีที่สุด คือ.....

12. ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรกับข้อความต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

ประเด็นความคิดเห็น	เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย
1. การมีป่าไม้ที่อุดมสมบูรณ์ จะทำให้น้ำ และดินที่อุดมสมบูรณ์				
2. ทรัพยากรป่าไม้สามารถเกิดขึ้นได้เองตามธรรมชาติ ใช้อย่างไรก็ไม่หมด เพราะสามารถขึ้นมาทดแทนเองได้อย่างรวดเร็ว				
3. ป่าไม้เป็นแหล่งต้นน้ำลำธารที่สำคัญและส่งผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของทุกคน				
4. การบุกรุกทำลายป่าไม้เป็นสาเหตุอย่างหนึ่งของภัยแล้งหรือน้ำท่วมที่เกิดขึ้น				
5. ป่าไม้และสัตว์ป่ามีประโยชน์เอนกอนันต์จนไม่สามารถประเมินค่าได้				
6. ทรัพยากรป่าไม้เป็นสมบัติสาธารณะ ทุกคนย่อมมีสิทธิ์ใช้ประโยชน์ได้อย่างเสรี				
7. การดูแล รักษา และป้องกันป่าไม้ เป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ป่าไม้/ราชการอยู่แล้ว ท่านไม่จำเป็นจะต้องเข้าไปร่วมรับผิดชอบอีก				
8. การอนุรักษ์ป่าไม้เป็นเรื่องสำคัญแต่ยังคงเป็นเรื่องยากที่ชาวบ้านจะมีส่วนร่วมได้เนื่องจากการหารายได้เลี้ยงปากท้องมีความสำคัญกว่า				
9. การเผยแพร่ และการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับรักษาป่าไม้เป็นสิ่งจำเป็น เนื่องจากจะช่วยสร้างความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องให้แก่คนในท้องถิ่น				
10. การตัดไม้ไม่มีผลอย่างใดต่อสัตว์ป่า เพราะสัตว์ป่าสามารถหลบหนีและเคลื่อนย้ายถิ่นที่อยู่อาศัยได้				
11. สัตว์ในป่ายังคงมีอยู่มากและขยายพันธุ์อย่างต่อเนื่อง จึงควรให้มีการล่าเพื่อนำมาเลี้ยงปากเลี้ยงท้อง				
12. ท่านรับรู้ และเข้าใจในกฎระเบียบอุทยานแห่งชาติ หรือกฎระเบียบป่าไม้ เป็นอย่างดี โดยสามารถปฏิบัติตามได้อย่างไม่เคยผิดระเบียบ				
13. หากสิ่งใดสิ่งหนึ่งในป่า เช่น ดิน หรือ ต้นไม้ หรือ สัตว์ป่า หรือ หิน เป็นต้น ถูกทำลายจะก่อให้เกิดผลกระทบต่อการทำลายสิ่งอื่น ๆ ในป่าตามมาได้				
14. คนส่วนใหญ่เข้าไปเก็บหาพืช (เห็ด หน่อไม้ ผัก) และของป่าในป่า หากท่านจะทำบ้างก็ไม่ก่อให้เกิดความเสียหายเพิ่มขึ้น เพราะไม่ได้เป็นการทำลายป่า				
15. ท่านได้ประโยชน์จากป่า มากกว่าเสียประโยชน์				

13. ความคิดเห็นต่อการบริหารจัดการพื้นที่ป่าแบบมีส่วนร่วมของราษฎรที่อาศัยอยู่รอบพื้นที่ป่าอนุรักษ์

ประเด็น	ระดับความคิดเห็น				เหตุผล
	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง	
1. การที่จะปกป้องป่าไว้ได้เจ้าหน้าที่ต้องปฏิบัติงานอย่างเข้มแข็งและจับกุมผู้กระทำความผิดอย่างเข้มงวดเท่านั้น					
2. เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า และเขตห้ามล่าสัตว์ป่า มีเจ้าหน้าที่เพียงพอไม่ต้องอาศัยความร่วมมือกับชาวบ้านในการดูแลรักษาป่า					
3. เจ้าหน้าที่ป่าไม่ควรมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับชาวบ้าน					
4. เจ้าหน้าที่ป่าไม่ต้องทำหน้าที่ประชาสัมพันธ์ให้ความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์ให้ชาวบ้านได้รับรู้ด้วย					
5. การบริหารงานของเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า และเขตห้ามล่าสัตว์ป่าที่ไม่ให้ความสำคัญกับคนมักจะทำให้เกิดความขัดแย้ง					
6. ชุมชนสามารถอยู่ในเขตป่าได้หากมีการจัดการที่เหมาะสม					
7. การป้องกันและปราบปรามควรดำเนินไปพร้อมกันกับมวลชนสัมพันธ์					
8. เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า และเขตห้ามล่าสัตว์ป่าควรเปิดโอกาสให้ชาวบ้านอบต. และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการดูแลรักษา และจัดการป่า					
9. NGO มีส่วนช่วยเพิ่มอำนาจการต่อรองให้กับชาวบ้าน					
10. การมีป่าแนวกันชนจะช่วยลดการเข้าไปใช้ประโยชน์ในเขตพื้นที่ป่าอนุรักษ์ได้					

<p>การมีส่วนร่วมของชุมชนในการอนุรักษ์ป่าไม้และพื้นที่อนุรักษ์</p>

14. ทางเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า/เขตห้ามล่าสัตว์ป่า เคยจัดประชุม/จัดกิจกรรมเกี่ยวกับการจัดพื้นที่อนุรักษ์ร่วมกับชาวบ้านบ้างหรือไม่

- เคย ความถี่.....ครั้ง/ปี
- ไม่เคย (ตอบข้อ 31)
- ไม่ทราบ (ตอบข้อ 31)

15. ชุมชนของท่านเองมีการจัดประชุม/กิจกรรมเพื่อการจัดการพื้นที่เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า/เขตห้ามล่าสัตว์ป่า บ้างหรือไม่

- เคย ความถี่.....ครั้ง/ปี
- ไม่เคย

16. ท่านได้เข้าร่วมประชุม/ร่วมกิจกรรมเพื่อการจัดการพื้นที่เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า / เขตห้ามล่าสัตว์ป่า กับชุมชนของท่านบ่อยแค่ไหน

- ทุกครั้ง
- บ่อยๆ
- บางครั้งบางครั้ง**
- ไม่บ่อย**
- ไม่เคยเข้าเลย

17. ชุมชนของท่านจัดกิจกรรมการอนุรักษ์ป่าไม้และพื้นที่ป่าอนุรักษ์ร่วมกับหน่วยงานใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช
- กรมป่าไม้
- สถาบันการศึกษา(ระบุ)
- หน่วยงานราชการอื่น (ระบุ).....
- มูลนิธิ / สมาคม อื่น ๆ (ระบุ).....
- บริษัท/โรงงาน อื่น ๆ (ระบุ).....
- องค์กรเอกชน/ NGO's อื่น ๆ (ระบุ).....

ความคิดเห็นและการยอมรับของชุมชนในการจัดทำแนวเขตเชื่อมต่อระบบนิเวศ

นิยาม

แนวเชื่อมต่อระบบนิเวศ หมายถึง พื้นที่ขนาดเล็กโดยมากจะมีรูปร่างเป็นแถบยาว ช่วยทำหน้าที่ตอบสนองความต้องการเคลื่อนที่ (สัตว์ป่า, พืชพรรณ) ระหว่างหย่อมป่าที่แตกต่างกันได้ โดยแนวเชื่อมต่อมักมีพืชพรรณใกล้เคียงกับถิ่นอาศัยหลักที่อยู่ใกล้เคียง

ผลการศึกษาความหลากหลายทางชีวภาพของป่าไม้และสัตว์ป่าบริเวณแนวเชื่อมต่อระบบนิเวศระหว่างอุทยานแห่งชาติน้ำตกหงาว และเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าควนแม่ยายหม่อน ในบริเวณท้องที่ตำบลราษกรุด อำเภอเมือง จังหวัดระนอง ช่วงหลักกิโลเมตรที่ 64 - 66 ของทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 4006 ด้านสัตว์ป่าใช้วิธีวางแนวสำรวจในแนวเหนือใต้จากถนนลึกเข้าไป 3 กิโลเมตร โดยแต่ละแนวห่างกัน 250 เมตร จำนวนฝั่งละ 6 แนวสำรวจ รวมระยะทาง 36 กิโลเมตร ทำการสำรวจ 2 ซ้ำ ในฤดูร้อนและฤดูฝน พบว่าทั้ง 2 ฝั่งมีค่าดัชนีความคล้ายคลึงของสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมตามวิธีของ Jaccard 0.78 หรือ 78% มีชนิดสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมที่พบทั้ง 2 ฝั่งที่ 21 ชนิด จาก 27 ชนิด ที่พบเฉพาะในฝั่งอุทยานแห่งชาติน้ำตกหงาว 24 ชนิด ที่มีความชุกชุมมาก 4 ชนิด ได้แก่ หมูป่า กระรอกท้องแดง เม่นหางพวงและค้างแว่นถิ่นใต้ ฝั่งเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าควนแม่ยายหม่อน 24 ชนิด มีความชุกชุมมาก 7 ชนิด ได้แก่ หมูป่า กระรอกท้องแดง เม่นหางพวง ค้างแว่นถิ่นใต้ กระจ๊อน พญากระรอกดำ และกลุ่มชะมด-อีเห็น พบสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมที่มีบทบาทสำคัญในระบบนิเวศป่าไม้ จำนวน 7 ชนิด ได้แก่ หมูป่า เก้ง กวางป่า กระต๊อง หมีหมา เลียงผา และสมเสร็จ โดยมีเพียงหมูป่าที่พบมีความชุกชุมมาก และ 2 ชนิดหลังซึ่งได้แก่ เลียงผาและสมเสร็จ พบร่องรอยเฉพาะในแนวสำรวจฝั่งอุทยานแห่งชาติน้ำตกหงาว

อย่างไรก็ตาม วัตถุประสงค์ประการหนึ่งของการศึกษานี้ เพื่อใช้เป็นการศึกษาว่า การสร้างถนนตัดผ่านพื้นที่ป่าอนุรักษ์ หรือแม้แต่การขยายถนนในอนาคตก็ตามควรมีการศึกษาผลกระทบต่อสัตว์ป่าอย่างจริงจังก่อนที่จะมีการอนุมัติโครงการ และควรมีการออกแบบโครงสร้างของถนนให้สัมพันธ์กับลักษณะภูมิประเทศ เพื่อเอื้อต่อการเข้ามาไปมาของสัตว์ป่า อันจะเป็นการช่วยรักษาความหลากหลายทางพันธุกรรมของสัตว์ป่าต่อไป

ท่านเห็นด้วยหรือไม่

เห็นด้วย

ไม่เห็นด้วย

